

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

మైత్రేయ ఉవాచ

భృగ్వాదయస్తే మునయో లోకానాం క్షేమదర్శినః ।

గోప్తర్యసతి వై నృణాం పశ్యంతః పశుసామ్యతాం ॥ 1 ॥

వీరమాతరమాహూయ సునీధాం బ్రహ్మవాదినః ।

ప్రకృత్యసమ్మతం వేనమభ్యషించన్ పతిం భువః ॥ 2 ॥

శ్రుత్వా నృపాసనగతం వేనమత్యుగ్రశాసనం ।

నిలిల్యుర్ధ్వవః సద్యః సర్పత్రస్తా ఇవాఖవః ॥ 3 ॥

స ఆరూఢనృపస్థాన ఉన్నద్ధోఽష్టవిభూతిభిః ।

అవమేనే మహాభాగాన్ స్తబ్ధః సంభావితః స్వతః ॥ 4 ॥

ఏవం మదాంధ ఉత్సిక్తో నిరంకుశ ఇవ ద్విపః ।

పర్యటన్ రథమాస్థాయ కంపయన్నివ రోదసి ॥ 5 ॥

న యష్టవ్యం న దాతవ్యం న హోతవ్యం ద్విజాః క్వచిత్ ।

ఇతి న్యవారయద్ధర్మం భేరీఘోషేణ సర్వశః ॥ 6 ॥

వేనస్యావేక్ష్య మునయో దుర్వృత్తస్య విచేష్టితం ।

విమృశ్య లోకవ్యసనం కృపయోచుః స్మ సత్రిణః ॥ 7 ॥

అహో ఉభయతః ప్రాప్తం లోకస్య వ్యసనం మహత్ |
దారుణ్యభయతో దీప్త ఇవ తస్కరపాలయోః || 8 ||

అరాజకభయాదేష కృతో రాజాతదర్హణః |
తతోఽప్యాసీద్భయం త్వద్య కథం స్యాత్స్వస్తి దేహినాం || 9 ||

అహేరివ పయః పోషః పోషకస్యాప్యనర్థభృత్ |
వేనః ప్రకృత్యైవ ఖలః సునీధాగర్భసంభవః || 10 ||

నిరూపితః ప్రజాపాలః స జిఘాంసతి వై ప్రజాః |
తథాపి సాంత్యయేమాముం నాస్మాంస్తత్పాతకం స్పృశేత్ || 11 ||

తద్విద్వద్భిరసద్వృత్తో వేనోఽస్మాభిః కృతో నృపః |
సాంత్యితో యది నో వాచం న గ్రహీష్యత్యధర్మకృత్ || 12 ||

లోకధిక్కారసందర్శం దహిష్యామః స్వతేజసా |
ఏవమధ్యవసాయైనం మునయో గూఢమన్యవః |
ఉపవ్రజ్యాబ్రువన్ వేనం సాంత్యయిత్వా చ సామభిః || 13 ||

మునయ ఉచుః
నృపవర్య నిబోధైతద్యత్తే విజ్ఞాపయామ భోః |
ఆయుఃశ్రీబలకీర్తీనాం తవ తాత వివర్ధనం || 14 ||

ధర్మ ఆచరితః పుంసాం వాఙ్మనఃకాయబుద్ధిభిః |
లోకాన్ విశోకాన్ వితరత్యథానంత్యమసంగినాం || 15 ||

స తే మా వినశేద్వీర ప్రజానాం క్షేమలక్షణః |
యస్మిన్ వినష్టే నృపతిరైశ్వర్యాదవరోహతి || 16 ||

రాజన్నసాధ్వమాత్యేభ్యశ్చోరాదిభ్యః ప్రజా నృపః |
రక్షన్ యథా బలిం గృహ్లాన్నిహ ప్రేత్య చ మోదతే || 17 ||

యస్య రాష్ట్రే పురే చైవ భగవాన్ యజ్ఞపూరుషః |
ఇజ్యతే స్వేన ధర్మేణ జనైర్వర్ణాశ్రమాన్వితైః || 18 ||

తస్య రాజ్ఞో మహాభాగ భగవాన్ భూతభావనః |
పరితుష్యతి విశ్వాత్మా తిష్ఠతో నిజశాసనే || 19 ||

తస్మింస్తుష్టే కిమప్రాప్యం జగతామీశ్వరేశ్వరే |
లోకాః సపాలా హ్యేతస్మై హరంతి బలిమాదృతాః || 20 ||

తం సర్వలోకామరయజ్ఞసంగ్రహం
త్రయీమయం ద్రవ్యమయం తపోమయం |
యజ్ఞైర్విచిత్రైర్యజతో భవాయ తే
రాజన్ స్వదేశాననురోధుమర్హసి || 21 ||

యజ్ఞేన యుష్మద్విషయే ద్విజాతిభి -
ర్వితాయమానేన సురాః కలా హరేః |
స్విష్టాః సుతుష్టాః ప్రదిశంతి వాంఛితం
తద్ధేలనం నార్హసి వీర చేష్టితుం || 22 ||

వేన ఉవాచ
బాలిశా బత యూయం వా అధర్మే ధర్మమానినః |
యే వృత్తిదం పతిం హిత్వా జారం పతిముపాసతే || 23 ||

అవజానంత్యమీ మూఢా నృపరూపిణమీశ్వరం |
నానువిందంతి తే భద్రమిహ లోకే పరత్ర చ || 24 ||

కో యజ్ఞపురుషో నామ యత్ర వో భక్తిరీదృశీ |
భర్తృన్నేహవిదూరాణాం యథా జారే కుయోషితాం || 25 ||

విష్ణుర్విరించో గిరిశ ఇంద్రో వాయుర్యమో రవిః |
పర్జన్యో ధనదః సోమః క్షితిరగ్నిరపాంపతిః || 26 ||

ఏతే చాన్యే చ విబుధాః ప్రభవో వరశాపయోః |
దేహే భవంతి నృపతేః సర్వదేవమయో నృపః || 27 ||

తస్మాన్మాం కర్మభిర్విప్రా యజధ్వం గతమత్సరాః |
బలిం చ మహ్యం హరత మత్తోఽన్యః కోఽగ్రభుక్ పుమాన్ || 28 ||

మైత్రేయ ఉవాచ
ఇత్థం విపర్యయమతిః పాపీయానుత్పథం గతః |
అనునీయమానస్తద్భాషాం న చక్రే భ్రష్టమంగళః || 29 ||

ఇతి తేఽసత్కృతాస్తేన ద్విజాః పండితమానినా |
భగ్నాయాం భవ్యయాఙ్ఘాయాం తస్మై విదుర చుక్రుధుః || 30 ||

హన్యతాం హన్యతామేష పాపః ప్రకృతిదారుణః |
జీవంజగదసావాశు కురుతే భస్మసాద్ ద్రువం || 31 ||

నాయమర్హత్యసద్వృత్తో నరదేవవరాసనం |
యోఽధియజ్ఞపతిం విష్ణుం వినిందత్యనపత్రపః || 32 ||

కో వైనం పరిచక్షీత వేనమేకమృతేఽశుభం |
ప్రాప్త ఈదృశమైశ్వర్యం యదనుగ్రహభాజనః || 33 ||

ఇత్థం వ్యవసితా హంతుమృషయో రూఢమన్యవః |
నిజఘ్నుర్ఘంకృతైర్వేనం హతమచ్యుతనిందయా || 34 ||

ఋషిభిః స్వాశ్రమపదం గతే పుత్రకలేవరం |
సునీధా పాలయామాస విద్యాయోగేన శోచతీ || 35 ||

ఏకదా మునయస్తే తు సరస్వత్సలిలాప్లుతాః |
హుత్వాగ్నిన్ సత్కథాశ్చక్రురుపవిష్టాః సరిత్రతే || 36 ||

వీక్ష్యోత్థితాంస్తదోత్పాతానాహుర్లోకభయంకరాన్ |
అప్యభద్రమనాథాయా దస్యభ్యో న భవేద్భువః || 37 ||

ఏవం మృశంత ఋషయో ధావతాం సర్వతోదిశం |
పాంసుః సముత్థితో భూరిశ్చోరాణామభిలుంపతాం || 38 ||

తదుపద్రవమాజ్ఞాయ లోకస్య వసు లుంపతాం |
భర్తర్యుపరతే తస్మిన్ననోన్యం చ జిఘాంసతాం || 39 ||

చోరప్రాయం జనపదం హీనసత్త్వమరాజకం |
లోకాన్నావారయంచక్తా అపి తద్దోషదర్శినః || 40 ||

బ్రాహ్మణః సమదృక్ శాంతో దీనానాం సముపేక్షకః |
స్రవతే బ్రహ్మ తస్యాపి భిన్నభాండాత్పయో యథా || 41 ||

నాంగస్య వంశో రాజర్షేరేష సంస్థాతుమర్హతి |
అమోఘవీర్యా హి నృపా వంశేఽస్మిన్ కేశవాశ్రయాః || 42 ||

వినిశ్చిత్యైవమృషయో విపన్నస్య మహీపతేః |
మమంథురూరుం తరసా తత్రాసీద్బాహుకో నరః || 43 ||

కాకకృష్ణోఽతిప్రాస్వాంగో ప్రాస్వబాహుర్మహాహనుః |
ప్రాస్వపాన్నిమ్ననాసాగ్రో రక్తాక్షస్తామ్రమూర్ధజః || 44 ||

తం తు తేఽవనతం దీనం కిం కరోమీతి వాదినం |
నిషీదేత్యబ్రువంతాత స నిషాదస్తతోఽభవత్ || 45 ||

తస్య వంశ్యాస్తు నైషాదా గిరికాననగోచరాః |
యేనాహరజ్ఞాయమానో వేనకల్మషముల్బణం || 46 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
చతుర్థస్కంధే పృథుచరితే నిషాదోత్పత్తిర్నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ||